

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 89. ANUL XVII.

Sabiu, in 9/21 Novembre 1869.

Telegrafulu esse de done ori pe septemana: joi'a si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tiere straine pe anu 12. e. 1/2 anu, 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Diu'a onomastica a Maj. Sele Imperatesei si Reginei.

Vineri in 7/19 Novembre s'a serbatu diu'a onomastica a Maj. Sele Imp. si Reginei Elisabetha. Din caus'a acestui evenimentu scumpu pentru poporele din monarchia si aici in Sabiu in biseric'a gr. or. din cetate, precum si in bisericile altoru confessiuni, s'a celebratu servitiu dumnediescu pentru indelung'a si fericit'a vietia a Maj. Sele.

Dumnedien, carele cauta cu indurare asupr'a tuturor omenilor va primi rugaciunile inaltate in acesta di, si va reversa milele si darurile sele preste capetele unsiloru sei si preste cele ale tuturoru cati se afla sub sceptrulu monarchiei nostre.

Meditatiuni politice.

II.

Pare ca nici odata nu au venitu realitatea intr'ajutorulu politiciloru facetori de istoria ca in anii din urma. Mai inainte numai cu cinci diecenii si jumetate erau omenii cu multo mai idealisti, creau o idea si voiau sa imbrace omenimea in trena fara de a o intreb'a pre omenime deca i se nimeresce ide'a seu ba dupa croial'a facuta de ei. Asia Franci'a cu libertatea ce vrea sa o obtuda in tote partile cu armele, si mai pre urma puterile ce siedeau la mes'a verde se incheia tratatulu dela Vien'a (1815) cu absolutismulu din „mil'a lui Dumnedieu.“

Anulu 1848 a fostu o noua doveda despre neajunsulu traterei ideiloru mari in teoria si apoi despre nisuinti'a a teoretis'a asi'a dicendu libertatea poporeloru. In Franci'a republic'a devine imperialismu pe omeni'a unei persone, in Germani'a etc. iera se inlocuiesce constitutionalismulu prin absolutismu si unde au ramasu neatacatu acestu din urma se asi'edia mai bine.

Anulu 1859 aduce ce-va nou pre tapetu, vine principiulu seu ide'a nationalitatiloru si in parte se si pune in lucrare. In anulu urmarioru ea afla primire mai in tote partile Europei cu deosebirea ca nu pote strabate pretutindinea de remastiile ideiloru neclarificate de mai inainte. O confusiune de idei se nasce, drepturile nationali se amesteca, in unele parti, cu drepturi istorice, iera in alte parti mai tiermurite se nasco idei de cuceriri pre campulu nationalu.

Procesulu cestu din urma s'a desvoltatu cu deosebire in monarchi'a nostra, unde pana acum s'a incercatu candu germanismulu, candu magiarismulu, candu ambe deodata sa cucerisca pre slavi si pre romani nationalitatiloru loro.

Dara evenimentulu din 1859 se pare ca a trezitu unu doru unu simtiu de egalitate pentru tote poporele din monarchi'a nostra. Era se fia tote egali multiamite si in micu sa se realizeze in monarchi'a nostra, ceea ce se crede ca are sa se intemple in Europ'a.

Inse drepturi istorice si „missioni de a lat'i cultura in orientu“ a aprinsu in unele popore post'a de a fi cele dintai, seu mai pre deasupr'a, si asi'a incorporarea ideei celei mari egalitarie nascendu-se nu a semenatu cu ceea ce promitea ca va semana. Impregiurarea acest'a devine unu midilocu de jocu diplomaticu intre elementulu germanu si magiaru.

Suntemu numai la anii 1860 si 1861. Anii urmatori se pareau ca in Austri'a decidu lupt'a pentru o centralizare constitutionalu seu o constituire centrale a imperiulu cu coloritu de tendintie germanisatorie. Periodulu acestui amestecu e scurtu. Elu dureza numai pana la 1865.

Aici aru fi acum sa stamu mai multu, aici aru trebui sa intramu in mai multe amnunte spre a cunoasca trecerea cea pentru multi inca pana astadi neprecepta la cele intemplate in anii urmatori. Nu-

mai asi'a putemu mesura tote intemplarile cu cumpenele cele adeverate si numai asi'a vomu pute cunoasca si caus'a loro, ea a trebuitu ca asi'a sa vina lucrurile si de aci vomu pute apoi in fine combina deca viitorulu are sa ne intorca la trecutulostu, seu deca are sa ne duca la unu ce nou necunoscutu, bunu seu reu pentru noi, si bunu seu reu pentru societatea nostra din statulu nostru.

Eveneminte politice.

Despre deschiderea canalulu de Suez ne aduse telegrafulu scirea ca in 17 au luat parte la festivitata deschiderei si Maj. Sea Imperatulu si Regele.

Diet'a galitiana a facutu ca sa se vorbeasca multu despre dens'a in sesiunea acest'a. Din cele ce impartasimu mai la vale despre dens'a vedemu cu multiamire, ca celu putienu o parte din poloni incepu a cugeta mai umanu de compatriotii loro ruteni. Si la ocaziunea inchearei siedintiloru, Marsialulu tierrei principele Sapieha, se esprima astfelu despre impacarea cu rutenii: Seculi intregi amu traitu noi in pace. Nenorocirea inse a voitu, ca sa succeda inimiciloru nostri a ne invrasbi unii cu altii. Si ce a fostu urmare? Din unu poporu tare prin concordia ne amu schimbatu in unulu impartitu in doue si amu caditu. Sa terminamu odata cert'a acest'a fatale si sa basamu intelegerea nostra pre acele doue principie, cari producu totu deun'a frapte salutari, pre libertate si dreptate. — Nu e mai putienu insemnata alta espectoratiune a principelui Sapieha, carea din unele parti se esplica de ostile regimulu. Elu dice ca potu fi siguri deputatii ca unele concluse ale dietei nu se voru sanctiona, pentru ca diet'a voiesce autonomi'a tierrei pre candu regimulu voiesce sa centralizeze totu in Vien'a. Vorbindu despre resolutiunea dietei din anulu trecut, dice ca ministeriulu a voitu sa o nimicesca dara nu a avutu curagiulu si in fine esprima speranti'a ca acea resolutiune va ave rezultatele dorite dupa dens'a.

Din campulu luptei suntu scirile si acum neliniscitorie. Pusetiunea locale inlesnesce resculati-loru ca sa apara din nou dupa ce se crede ca suntu suprimati. Sciri mai detaiate inca lipsescu pana acum.

Diet'a Ungariel.

Siedinti'a din 15 Novembre. Presiedinte Somsich. Pre bancile ministeriali se afla Bedecovics, Miko, Gorové, Eötvös. Dupa autenticarea protocolulu anuncia presiedintele mai multe incurse intre cari cea mai insemnata e a orasiulu Güns, carele cere regularea municipieloru. Michailu Horvath asterno patru suplici pentru erigerea unei academii de drepturi in Segedinu.

Ladislau Butanu interpeleza pre ministru de justitia: deca patent'a urbariale emisa in Octobru 1868 pentru Transilvani'a se refere si la asi'a numitele part'es? — Se transpune ministeriulu.

Al. Fodroczy interpeleza pre ministeriulu intregu: deca are cunoscintia despre procederea neumana a autoritatiloru militare fatia cu resculatii din Cattaro si deca are, facutau pasii necesari spre a schimb'a procederea acelor autoritati conformu intereselor umanitatiei. — Se transpune ministeriulu.

Carolu Bobory dice ca deputatulu Mih. Horvath e denumitu Episcopu santitu in Tribunalu si prin acest'a a devenitu membru alu casei de susu. Elu nu pretinde ca Horvath sa marga la Scaunulu seu, caci oratorulu nici nu scie unde e Scaunulu, inse afirma, ca cineva nu pote fi si mem-

bru alu casei magnatiloru si alu casei deputatiloru. Provoca dara pre presiedinte sa escrie in locul lui Horvath alta alegere.

Presiedintele cere ca vorbitorulu sa dea in scrisu propunerea sea, ceea ce dep. si promite a face.

Venindu cas'a la ordinea dlei se pune la votu legea de recrutare pre an. 1870 si voteza de a se primi proiectulu in desbatere speciale 192 contra 108 deputati; presiedintele nu voteza.

Cast'a trece la desbaterea speciale a legi a carei titulu suna: „Proiectu de lege in privinti'a votarei recrutiloru de lipsa in 1870 pentru despartimintele armatei de linie unguresci si marina.“

Gabr. Vardy motivandu mai pre largu, propune sa se dica in locu de pentru „despartimintele de linia unguresci“ „pentru armat'a unguresca“. Propunerea sea e identica cu votulu separatulu alu sectiunei 9.

Gregoriu Patrabanu spriginesce pre Vardy din punctu de vedere alu legalitatiei.

Hofmann crede ca ambe espressionile adeca celu din proiectu si celu din propunere suntu corecte pentru ca suntu basate pre lege; se pronuncia pentru Vardy.

Asemenea si Simonyi.

Carolu Kerkapoly dice ca regimulu nu voiesce sa sterga nici unu cuventu din lege; e intrebarea inse deca este de lipsa sa se repetiesca totu de un'a cuventulu acest'a. Recomanda pre celu din proiectu ca mai corespundietoriu spiritulu legi de armare si recomanda spre primire titulu statoritulu de regimu.

Col. Tisz'a sustiene ca deca se primesce titulu dupa cum lu recomanda regimulu, atunci espressionea „armat'a unguresca“ din art. 49: 1868 nu mai g en e z a pre nimenea si fara de aceea prin dicerea „armata comuna“, cuvintele „armat'a unguresca“ deviau unu non sensu. Voteza pentru propunerea lui Vardy.

Mai iau parte la desbaterea titlulu Gajzagó care se declara pentru conceperea comisiunei centrale; Nyáry si Csernatony pentru propunerea lui Vardy. Venindu la votu ceru mai multi deputati din stang'a votare nominalu. Resultatulu e celu urmatoriu: se primesce testulu comisiunei (de mai susu) cu o majoritate de 30 voturi. Absenti au fostu 142 de deputati.

Dupa aceea se mai desbatu unii §§. si apoi trece cas'a la altu objectu, la proiectulu de concludu alu lui Gubody pentru impreunarea drumiloru de feru unguresci cu cele turcesci preste Belgradu. Cas'a privesce proiectulu, dupa unele deslusiri ale ministrulu de comunicatiune, de supflue.

Revista diuaristica.

„Adunarea nationalu“ se vede ca si-a facutu de problema de a combate abusulu din pres'a opusetiunei, carea, bone rele, combate tote actele guvernului actualu din Romani'a. Mentinat'a foia impusa opusetiunei purtarea in afacerile jidovesci si dupa ce arunca tote venirile jidoviloru celoru mai renumiti cum e Oremieux, Montefiore si altii, in capulu opusetiunei, arata ca ministerulu actualu de interne candu a prrovocatu pres'a sa-i arete calea cea mai buna de a deslega cestiunea acest'a, pres'a opusetiunei parte au tacutu, parte l'au insultatu pentru ceea ce a intreprinsu elu. Vine apoi sa vorbeasca de cestiunea jurisdictioniloru consularie, cari inca apasa greu Romani'a despre carea vorbesce astfelu:

O alta cestiune nu mai putienu vitale pentru natiune e deja la ordinea dlei: jurisdictionea con-

la Cairo și suit'a asemenea. — Congresul internațional la Suez a început ședințele având de obiectu relațiile comerciale printr-o înlesnire trecerii prin canalul la Asia. —

„Gaz. Trans.

Brasov, 5/17 Nov. 1869.

Domnule Redactor! O faptă vrednică de imitatu amu onore de a ve comunică adeca:

Dn'a Susan'a vedu'a Andrei Muresianu, de-si petrunsa fiindu de superare pentru perderea de timpuriu nu numai a iubitorului ei sotiu, dară și a singurei speranțe și mângâieri în venitoriu a pré amabilului ei fiu Georgiu, carele după absolvarea studiului juridic se aplicase de a servi că procuror în statul român Român'a, — nu si-au uitatu de a impartî la bine-faceri, ba din contra 'si afla mângâiere facendu altui bine. Că un'a din aceste bine-faceri se pôte și acést'a numera: dens'a au donatu bibliotecii Gimnasiun românu de aici, tôte cărțile care au fostu crutiute de evenimentele anului 1848 în suma de 231 opuri impartite în 300 volume, și care iubitorului ei sotiu și fiu le-au servitu de studiu. Acést'a faptă au urmatu cu intențiunea de a usură studiul acelor tineri, cari lipsiti de mijloce nu-si potu procura cărți. Primésca domni'a ei deci pentru aceste fapte respłata dela creatorulu, iera natiunea nu-si uite în semnu de recunoscintă și amore pâna la altele — de a-si procura posesie și portretulu repausatului Andrei Muresianu, care prin opurile sele au contribuitu la desceptarea din letargia noastră.

Pianulu infer. 2/14 Nov. 1869.

Domnule Redactor! Dn'a de ieri adeca 1 Novembre a fostu o di neuitata pentru noi și urmatorii nostri, căci în acea di se rupsera catusiele ce ne mai tieneau și impilau egalitatea ce ni se covenea fatia cu conlocitorii sasi, în acea di dca în carea sosi dlu jude reg. Simonu Balomiri, care avu misiunea a organiza comunele scaunale în întielesul instrucțiunii statutului provisoriu din fundulu regiu, aprobatu de Majestatea Sea c. r. prin pr. în rezoluțiune dte 22 Martiu 1869. Locutorii sasi de aici s'au fostu consultatu, sub ocarmuirea parochului loru Rudolff Craus, într'o ședinția privată; — iera românii adunându-se la consulta în scól'a româna, condu-si numai de amore cătra conlocitorii sasi, tramisera 3 individi spre a imbiă pre confratii sasi la o întielegere fraternă, totu odata acei 3 individi tramisi cătra sasi și anume domnulu Ioanu Munteanu juristu absolutu, Ioanu Ben'a parochu big. și Mateiu Savu notariu comunalu fiindu și imputeriti, imbiara sasiloru primirea de 6 membri în comitetu fatia cu 18 membri români, considerându aci proporțiunea aflătoare aici și adeca ca din 176 alegatori, sasi erau numai 45. Sasi respinsera cu indignațiune acea imbiare, și preîndiendu jumătate membri comitetului a fi din sasi — nu voira a se lepadă de programulu avutu. Speranți'a loru eră în unu siru de individi români, cari suntu atâtu de servili, iera unii atât'a de îndatinati a conlucra chiaru cu ruina totală a nemolui seu în folosulu contrariloru cu unu pretiu mai micu decâtu unu blidu de linte. Purcediendu însa la alegere românii reusara cu 24 individi români adeca comitetulu comunalu curatu român. Ne pare rev căci în comunele scaunului nostru Calinicu și Petrifalu unde sasi suntu în majoritate nu au voitu a-si areta amore cătra noi, ci în batjocura în Calinicu au alesu numai unu singuru român, — cându noi i-amu imbiatu cu numeru egal după cuyintiă și nu au primitu. — Acum e pré tardiu.

Protocolulu.

Ședințieia I.

(Ordinarie.)

țienuta din partea Direcțiunii naționale pentru cultu'a poporulu român, în Aradu, în 6 Novembre nou 1869, în urmarea hârtiei convocătoie a Ilustrăției Sele domnului directoriu primariu alu asociațiunii Antoniu Mocioni de datulu 25 Octobre a. c. nr. 1. pres.:

de fatia au fostu:

Președinte: Ioane Popoviciu Deseanu, directorulu secundariu. Membri: Mirone Romanulu, Dr. Atanesiu Siandoru, Ioane Rosiu, Demetriu Bonciu, Ioane Suciu, Emanuilu Missiciu per-

ceptoriu, Iosifu Popoviciu fiscalu, și Teodoru Serbu economu.

Notariu: Petru Petroviciu.

1. Președintele directoriu secundariu, Ioane Popoviciu Deseanu conformu hârtiei mai susamintite, în absința domnului directoriu primariu ocupându scaunulu presidiale dechiara direcțiunea de constituita, și ședinția deschisa.

Decisiune. Se ié la cunoscintia.

2. Se presinta și cetesce protocolulu adunării generali din 1 și doi Sept nou a. c.

Decisiune. Se ié la cunoscintia, și se însărcina notariulu direcțiunii Petru Petroviciu a face reședinția viitoria raportu despre tôte dispuzițiunile speciali din protocolulu adunării generali, cari se referescu la însărcinările și agendele ce cadu în sfer'a densei.

3. La propunerea președintelui directoriu secundariu, adoptându-se de cunosora și pre anul acest'a, — regulamentul casei din anii trecuti, — pentru ținerea ședințieloru ordinari direcțiunale.

Decisiune: Terminulu ședințieloru „ordinarie“ direcțiunale se defige pre „antâia“ duminica ce cade în fiesce-care luna, precisu la 4 ore după mediadi, carea normare este a se observă din luna viitoria a lui Decembre nou a. c. fiindu despre acest'a a se înștiinția numai de cătu toti membrii direcțiunii prin osebite epistole.

4. Notariulu direcțiunii Petru Petroviciu presinta registrulu suplicantiloru cari (29 insi) în urmarea concursului publicatu au petitionatu pentru stipendiele asociațiunii preliminate în anul trecut.

Decisiune. Pentru censurarea supliceloru intrate în terminulu prefriptu concursualu, se emite un'a comisiune sub președinția comembrului direcțiunale Mirone Romanulu din membrii Dr. Atanesiu Siandoru, Emanuilu Missiciu, Iosifu Popoviciu și notariulu Petru Petroviciu, carea este poștita — din privința necesității întietorie a învinițării ajotorieiloru stipendiari — a grabi cu censurarea supliceloru, și a strapune cătu mai curendu elaboratulu seu direcțiunii.

Deodata se defige spre acestu scopu terminulu unei „ședinție extraordinarie pre 21 Novembre nou, a. c. la 3 ore după mediadi“, la care toti membrii direcțiunii suntu de a se invita.

5. Președintele directoriu secundariu Ioane Popoviciu Deseanu în meritulu sortituri filantropice executate la ocașiunea adunării generali trecute — face cunoscutu: ca sub restimpulu terminulu defriptu de șiese șeptemâni — au estradatu respectiviloru individi obiectele câștigate din acést'a sortitura pre bazea sortiuriloru originali produse: iera cele-lalte numeroșe obiecte neradicate în timpulu prefriptu, — după expirarea terminulu s'au consemnatu tôte într'unu inventariu și se afla depuse spre pestrare — într'o localitate spre acestu scopu acomodata, pâna ce se dispune despre ele amesuratu concludului adunării generali.

Mai departe a dispusu: a se deschide localitatea de lectura unde au fostu espositionea sortituri — spre folosire din partea publiculu cetitoriu, observându deodata: ca pre ședinția viitoria va asterne raportulu seu prevediutu cu tôte documintele necesarie și anume: despre esemplarieloru sortiuriloru distribuite spre vindicare, — despre cele vindute, și cele restituite și nevindute; cu care ocașiune va areta lamuritu căti bani au încursu preste totu pentru sortiuri, și căti pentru bilete de balu; cătu face „venitulu curatu“ după substragerea „tutororu șpeșeloru“ avute, căti dintre respectivii colectanti și distribuitori, n'au tramisu neci banii pentru sortiuri, neci esemplarele nedistribuite; apoi căte esemplare de sortiuri au remasu pre șem'a asociațiunii, precum și despre acea ca căte, și care obiecte s'au câștigate și estradatu dejă, — și care au remasu în favorulu asociațiunii.

Decisiune. Acestu raportu verbalu alu președintelui se ié la cunoscintia.

6. În legatura cu acest'a, președintele directoriu secundariu presinta mai multe epistole ce au intratu — după expirarea terminulu prefriptu penestradarea câștiguriloru din sortiura asociațiunii — și anume: dela dd. Timoteu Micles jurasora cercualu din Cacova sub datulu de 10/10; Emericu Andreescu docinte din Chiesinti sub datulu de 18/13. Minerva Dragiciu din Deva sub datu de 13/10 și Ioane Florianu protofiscalu din Nasaudu sub datulu 10/10, tôte prezentate în 16. Octobre nou. a. c.; afara de aceste a mai intratu și un'a epistola

dela dlu Alois Müller din Gorni'a datata din 16 și prezentata în 20 Octobre nou, a. c. prin cari epistole respectivii domni ceru a li se estradă obiectele prin densii câștigate, alaturându și sortiurile originale.

Decisiune. Censurându-se aceste epistole, s'a constatatu: ca — cu esceptiunea celei intrate sub datulu de 20 Octobre a. c. — a dlui Aloisiu Müller din Cornia, — tôte au fostu puse pre poste în 13 Octobre nou, a. c. adeca: în diu'a penultima a terminulu inclusivu de șiese șeptemâni ce s'a fostu prefriptu pentru radicarea câștiguriloru, ceea ce se vede chiaru după stampil'a postale de pre covert'a epistoleloru, dreptu acea se dispune: a se estradă respectiviloru individi obiectele câștigate, — cu esceptiunea a lui Aloisiu Müller din Cornia, — căruia se i se rescrie: ca deore ce densulu numai după expirarea terminulu inclusivu prefriptu ce a fostu în 13 Octobre nou, a. c. s'a însinuat pentru obiectulu câștigatu, — direcțiunea după consecința determinățiunii precedente în acestu obiectu enunțata, — nu se vede în puzetiune a face din destulu recercării D-sele, ci, obiectulu câștigatu de sub întrebare are de a remané în favorulu asociațiunii.

7. Din partea organeloru finantiarie se pretinde — pre lângă amerintiarea esecutiunii — taxa de percentuațiune în suma de 50 fl. v. a. — pentru legatulu ce l'a mostenitu asociațiunea naționale aradana dela fiertatulu Georgiu Pop'a fostu comite supremu alu comitatului Aradului, și vice-președinte, alu asociațiunii noastre.

Decisiune. De ore-ce după spiritulu legiloru din tempdlu mai recinte, și anume: în sensulu § 21 articulu XXIII alu legi din anul 1868, — tôte institutele de categoria filantropica, — suntu scutite și libere de taxe percentuale și timbrale dreptu aceea asociațiunea noastră sub auspiciile ei, și respective din punctu de vedere alu scopuriloru sublime ce le propaga într'u înaintarea culturi populului, privindu-se de natur'a instituteloru filantropice favorite prin legea mai susșpusa, se decide: a se face și substerne o petitiune la loculu competentu mai înaltu pentru de a se sistă pretensiunea receruta din partea organeloru finantiari.

Spre scopulu acest'a fiscalulu asociațiunii Iosifu Popoviciu se însărcineza a face petitiunea meritatorie, — cătu mai curendu, — și a o comuncă cu președintele directoriu secundariu, carele asijderea este poștitu a se ingrigi despre promovarea acelei'a la loculu competentu mai înaltu — prin atare membru alu asociațiunii care în prezentu se afla că deputatu la diet'a din Pest'a; avendu apoi la tempulu seu a reportă direcțiunii despre efectuire.

8. Magistratulu lib. cetăției regesci, — a Aradului, face pretensiune contributiunale de 3 fl. 43 xr. v. a. pre partea asociațiunii, — fără a se scî poștativu; sub ce titlu ori categoria este proiectatu sum'a aceste contributiuni afirmative restante.

Decisiune. Fiscalulu asociațiunii Iosifu Popoviciu este poștitu, a procura informațiunea necesaria în privința aceste pretensiuni contributiunale dela concernentulu oficiu magistratuale, și despre starea lucrului a reportă la cea mai de aprôpe ședinția direcțiunale.

9. Notariulu direcțiunii Petru Petroviciu presinta raportulu colectantelui din Nadlaeu, dlui jude cercuale Mihailu Sierbanu despre licuidarea finale și incasarea restanțieloru de oferte ale mai multoru membri ai asociațiunii, pre lângă o suma dela densii incasata de 350 fl. v. a. care au administrat'o dejă înca la ocașiunea adunării generale din an. acest'a la perceptoratulu asociațiunii; apoi mai multe dechiarațiuni ale membriloru nou intrati în asociațiune, și ale celoru ce si-au renoiutu ofertele.

Decisiune. Raportulu dlui colectante — după procedur'a din anul trecut — se estradă unei comisiuni censorătoie, carea se compune din membrii direcțiunii Emanuilu Missiciu, perceptoriu, Iosifu Popoviciu fiscalu, Iosifu Goldisiu esactoru, și Petru Petroviciu notariu, cu însărcinare: de a asterne punctualu la ședinția ordinaria viitoria rezultatulu censurării.

10. Președintele directoriu secundariu presinta unu „Atlante geograficu“ după L. Bonfont profesore la liceulu de Parisu edatu de A. Tr. Laurianu, și donatu prin domnulu comembru Vincentiu Babesiu deputatu dietalu în Pest'a pre șem'a bibliotecii asociațiunii.

Decisiune. Esprimându-se multiamita dlui donatoriu Vincentiu Babesiu, — atlantele se strapune

bibliotecariului asociației spre inducere în inventariu și depunere în bibliotecă.

11. Notariul direcției Petru Petroviciu prezintă unu contu despre facerea unei chiază necesare la ladă mesei de scrisu rogându a se asemăna la percepțoratu sum'a de 80 cr. v. a.

Decisiune. Erogatiunea fecută, prin notariu se ie cu aprobare spre scire, și se asemăna sum'a de 80 cr. la percepțoratu.

12. Pentru autenticarea protocolului acestei ședințe.

Decisiune. Se defige terminulu pre mâne duminica în 7. l. o. la 3 ore după mediadi, la care au de a se infatisă membrii prezinti.

Acestu protocolu cetindu-se în prezinti'a membrilor Ioane Popoviciu Desseanu, Mirone Romanulu, Dr. Atanasie Siandoru, Emanuilu Missiciu, Ioane Rosiu, Iosifu Popoviciu, și Petru Petroviciu, s'a autenticatu.

Aradu, în 7 novembre nou 1869.

Direcțiunea asociației naționale pentru cultur'a poporului român.

Ioane Popoviciu Desseanulu m. p. presedinte.

Petru Petroviciu, m. p. notariulu direcției.

Varietăți.

* * Mâne se aduna comunitatea de aici spre a face apromisiunea și a alege oratoru.

* * (Dieta Ungariei) se va propogă (după Pest. Ll.) dela 38 Decembro pre șiese șeptemâni, și sub tempulu acest'a se voru elaboră proiecte de legi pentru regularea municipielor și pentru alegerile în dieta.

* * Mercuri a fostu la judecatori'a de aici cea dintâi pertratate publică în afaceri civili.

* * (Binefacere) Liberalitatea strainilor câtra români e unu lucru atât de rar, câtu noi, de câte ori intempinăm câte un'a faptă nobilă, o considerăm că unu evenimentu și o înregistrăm cu multă mire. Așie și astadata. Generos'a baroneșe Otielu (familia de origine armăna) din Aradu, repausată cu începutulu lunei curinte, au lasatu în testamentulu seu, între alte multe legate pie, pentru școl'a româna din Mocri'a 100 fl., pentru școl'a rom. din Gurb'a alta 100 fl. și pentru saracii din ambele aceste comunități iera câte 100 fl. adeca sum'a de 400 fl. v. Fia-i țierân'a usiôra!

* * Societatea literaria-sociale din Vien'a, „Romani'a“ a edatu unu raportu administrativu pentru periodulu dela 1 Maiu 1868 până la 15 Iuliu 1869 după actele societății. În data la începutu în adres'a ce o face publiculu cetitoriu da și o lista de elaboratele pertractate în ședințele se, din cari s'au și publicatu per estensum în unele foi române. Membri ordinari numera societatea până acum 66, parte din Transilvani'a, Ungari'a și Banatu, parte din Bucovin'a și Romani'a; extraordinari suntu 4. și onorari 12. Binefacătorii societății cu binefaceri în bani suntu 166. Sum'a totale a percepțiunilor a fostu 2443 fl. 72 xr.; în bibliotecă se afla 21 tomuri și 33 fasciculi și 15 diuarie.

* * Magyar Ujság spune că contele Leo Festetics a asternutu dietei unu nouu proiectu de lege de venatu. Contele a tratatu obiectulu cu multă acuratețea și interesu. Proiectulu propune erigerea mai multor academiilor, o cassă centrale pentru venatu și instituirea de profesori a științei venatului. Paguba, dice fôia citată, că nobilulu conte nu propune și instituirea unu ministeriu reg. independente, totu pentru venatu.

* * Princes'a de corôna Margaret'a soci'a principelui de corôna italianu Umberto, a nascutu unu fiu, în Neapole, carele se și numeșce principele de Neapole. În botezu a primitu numele: Victoru Emanuele Ferdinandu.

* * Regele Italiei, carele patimă de friguri este mai bine.

* * O intemplantă tragi-comică de pre malulu serbescu alu Dunare. Șeptemân'a trecută s'a ținutu lângă Negotinu în Serbi'a manevră mare de militia. Trupele se împartira în trope amice și neamice, și lupt'a se porni din tôte părțile. După câtu-va tempuse

observă că la unu punctu, unde luptau două bataliuni de pedestrași fatia în fatia, inamiculu precumpene. Amiculă fu nevoitu a predă pozițiune după pozițiune, și se retrase dinaintea contrariului până desu lângă orașulu Negotinu. Sosindu aici, comandantele majoru dede ordinu: mai departe a nu se miscă și a sustiené pozițiunea cu ori-ce pretiu. Contrariulu atacă pre fugiții și aici, și acesti'a s'au ascultându s'au interpretându reu cuvintele comandantului, și implura puscile cu petri, vergele de lemn, ba unii și cu glontie, și le descărcară asupra contrariului. Astfelu se încinse între ambele părțile batalia în faptă și ne mai voindu a perde timpulu cu amplerea au începutu lupta cu patulu puscilor. Ostasi cari au participatu la acestu nefericitu manevru afirma, că au cădiutu morti 6 și s'au ranitu greș 60 de insi. Comandantele districtualu fu citatu prin telegrafu a merge la Negotinu spre a dá regimulu desluciri în privinti'a acestui evenimentu tristu.

P. „Fed.“
* * (Schelete de oameni petrificate) s'a desgropatu la Huedinu de lucratori dela calea ferată pre lini'a Oradea-Mare-Clusiu spargundu o stâncă. Unu scheletu s'an sfermatu (din nebagare de sêma) în bucatiele, cu tôte aceste unele părți se potu recunósce; — dela altu scheletu s'a frântu numai piciorule pentru că lucratori au recunoscutu îndată pretios'a descoperire. Conducătorii lucrărilor (pôte ca angli) a datu ordine că sa se sisteze lucrarea și sa se continue numai în prezinti'a pricepătorilor. Archeologii ascepta cu nerăbdare reportulu pricepătorilor din fati'a loculu și deca ôșele desgropate nu voru fi petrificate de animale, se dá cu socotela că descoperirea va fi cu multu mai interesantă, adeca lumea literaria va primă scirea importantă despre „homo diluviitesticus!“ de atât ori afirmată și totde-un'a combatută pentru că au lipsitu dovedile. Se vedemu, pôte că lumin'a va se vîna chiaru dela Huedinu din Transilvani'a.

(Ruine române). În Bud'a-Vechia (Aquincum s'au AdAques alu strabunilor nostri, magazinu nesecat de anticități române, — pre insul'a fabricii de năi (corabie) cu ocaș'unea săpărilor mai recinti lucratori dederă de unu pariet de petra carele au fostu o parte din pompôșele scaldatori române.

(Anticități române.) În Sabari'a nemt. (Steinamanger, — ung. Szombathely) vechi'a colonia romana din cele mai avute și înfloritoare a le Pannoniei cu numele întregu „Claudivia Savaria Augusta“ s'a gasitu de curendu unu banu de aur din dillele imperatului Valente, mai multe bucăți de bani de arama, două meciuri de argilă, mai multe bucăți de lacrimarie (sticle de pastratu lacrimel), etc. etc. Ôșe omnesci s'a adunatu ca la 12 cântorie. Într'annu anghu ca la două măsuri de grâu, carele e de tötă negru daru de altmintea firele (graunții) suntu întregi. E probabilu că tôte obiectele aceste s'au îngropatu atuuoi cându Sabari'a fu ruinată prin cutremuru de pamentu la an. 455. după N. lui Cr. „Fed.“

Pentru cele 30 familii nefericite din Tofalu au mai încursu:

(Continuare.)

Din Aradu și impregiurime ni s'au trimisu prin dlu Ioanu Popoviciu Desseanulu:

5. Din Buteni, prin dlu Nicolau Ardeleanu, dela DD. Nicolau Ardeleanu 2 fl. Petru Zimbranu 50 xr. Zimbranu Gavriilu 20 xr. Ilie Lucaciu 20 xr. Bucatosiu ases. cons. 10 xr. Suci Mihai parochu 20 xr. Ludovicu Bellechi 10 xr. Stefanu Novacu jurasoru 1 fl. Dionisiu Pascuti 1 fl. Sum'a 5 fl. 30 xr.

5. Din Lipov'a, prin dlu Ioanu Tuduceșcu, dela DD. Georgiu Cojocariu 2 fl. Grigoriu Ratiu jun. 2 fl. Frații Antonoviciu 2 fl. Iuliu Missiciu 3 fl. Gregoriu Ratiu sen. 50 xr. Alexandru Mircu 1 fl. A. Ciordanu 2 fl. Nicolau Mateiu 1 fl. Georgiu Mateiu 50 xr. Georgiu Barn'a 1 fl. Dariu Poticiu 50 xr. Davidu P. Simonu 2 fl. Ladislau Panaiotu 1 fl. S. G. Floierasiu 50 xr. I. P. Mircu 50 xr. Georgiu Fogarasi 2 fl. Georgiu Serbu 2 fl. Cristoforu Gychiciu 1 fl. Ioane Schelegianu 50 xr. Zacharia Mircu 50 xr. Iacobu Ratiu 1 fl. Ioanu Tuduceșcu 50 xr. Constantinu Craciunu 50 xr. Georgiu Ioanoviciu 1 fl. Stefanu Dragea 1 fl. Sum'a 30 fl. 50 xr.

7. Din Otla c'a, prin dlu Petru Suci, dela Dnii: Petru Suci not. 2 fl. Nicolau Codreanu 50 xr. Ioanu Albu jude 10 fl. Ioanu Giulanu 50 xr. Gavriilu Drag'a 50 xr. Nicolau Popoviu 1 fl. Petru Bradu 20 xr. Petru Mosiu 2 fl. 50 xr. Georgiu Ungurei 50 xr. Stefanu Popoviciu 50 xr. Georgiu Oncu 20 xr. Dimitriu Popoviciu 50 xr. Iosifu Codreanu 1 fl. Carolu Engel 40 xr. Nicolau But'a 20 xr. Ioanu Ivanco 20 xr. Michaiu Purdi 50 xr. Moise Ciopasiu 20 xr. Engel Hermann 50 xr. Stefanu Iovetchi 20 xr. Sum'a . . . 22 fl. 10 xr.

8. Din Severșinu, prin dlu Georgiu Haic'a, dela Dnii: Georgiu Haic'a 2 fl. Iustianu M. Vidiconu 1 fl. Ôri Ferencz 2 fl. Wallicsk 40 xr. Panteleimonu Teodoroviciu 20 xr. Ioanu Popoviciu 30 xr. Vicentiu Ursu jude 50 xr. Vidu Sofronu 20 xr. Iosifu Munteanu 50 xr. Ilie Vancu 20 xr. Iovu Stoianu 20 xr. Imre Ferencz 20 xr. Iovu Petru 10 xr. Iosifu Lupu 10 xr. Ioanu Sav'a 10 xr. Constantinu Herby 10 xr. Arseniu Ursu 10 xr. Stefanu Pulvermann 10 xr. Constantinu Guraru 10 xr. Elen'a Popoviciu 10 xr. Mariti'a de Ursu 10 xr. Georgiu Petru 10 xr. Olariu Maniu 10 xr. Szepesi János 20 xr. Pujtoj Gyula 20 xr. Purky Károly 20 xr. Iacobu Hanu jude 10 xr. Florea Hanu 10 xr. Ilie Bradeanu inv. 10 xr. Ioanu Cimponeriu 20 xr. P. Rosi'a 20 xr. Stefanu Vis'a adj. în Rosi'a 20 xr. Elisavet'a Cimponeriu 10 xr. Andreiu Vatiianu pres. 20 xr. Nanci Vatiianu 10 xr. Zinovie Popoviciu jude, 20 xr. Iosifu Lig'a 10 xr. Iosifu Olariu 30 xr. Georgiu Ciosescu docente, 20 xr. Nanci Ciosescu 20 xr. Andreiu Chinesu docente 20 xr. Cristin'a Csavolsky 20 xr. Iosef Hesky 20 xr. Iosifu Snitiu 20 xr. Antoniu Stanc'a 20 xr. Iosifu Popoviciu Lellis Petriciu 1 fl. Knauer Ióza 1 fl. Guastvu Halbendienst 1 fl. Sum'a 15 fl. 14 xr.

9. Din Pragesci, prin dlu Nicolau Polisiu, dela Dnii: Nicolau Polisiu 2 fl. Constantinu Jureu 20 xr. Tom'a Petru 10 xr. Ioanu Marcu 10 xr. Michaiu Plisc'a 10 xr. Iacobu Lazaru 20 xr. Georgiu Onag'a 10 xr. Constantinu Tom'a 10 xr. Stefanu Munteanu 50 xr. Georgiu Onag'a 20 xr. Ioanu Dronc'a parochu în Salagianu 1 fl. Caliti'a Voinovitiu 10 xr. Florea Palu 40 xr. Ioanu Covaciu 20 xr. Tăifonu Galea 10 xr. Marisiu Teodoru 10 xr. Ioanu Beganu preotu în Preșeci 1 fl. Juruu Alessandru 20 xr. Petru Almasienu 10 xr. Moise Gergiria 1 fl. Nicolau Bucatosiu 50 xr. Nicolau Onag'a 10 xr. Ioanu Marisiu 20 xr. Nicolau Rusu 20 xr. Ioanu Galea 10 xr. Petru Lulusi'a 10 xr. Onag'a Teodoru 20 xr. Marcu Teodoru 10 xr. Michailu Fejér 40 xr. Ioanu Iacobu 10 xr. Pavelu Ungureanu 20 xr. Iosifu Morariu 10 xr. Ioane Covaciu preotu 10 xr. Petru Cost'a preotu 10 xr. Alessiu Stanu 10 xr. Serbu Georvidu 30 xr. Simeonu Tomasi'a parochu 20 xr. Stefanu Micel'a economu 10 xr. Simeonu Ornea parochu 1 fl. Meletiu Fauru parochu 1 fl. Mihaiu Teodoru 20 xr. Petru Riu doc. 50 xr. Iacobu Musea doc. 20 xr. Georgiu Scortariu docinte 20 xr. Antoniu Serbu docente 20 xr. Codreanu Teodoru 50 xr. Lazaru Hoffmann 10 xr. Teodoru Simeonu 10 xr. Teodoru Veselie 10 xr. Teodoru Ianosiu 10 xr. Barn'a Ioanu 10 xr. Endreic'a Teodoru 10 xr. Teodoru Vantia 10 xr. Teodoru Iovu 10 xr. Teodoru Moise 10 xr. Teodoru Pavelu 10 xr. Ioanu Ursu 10 xr. Poj'a Nicolau 10 xr. Teodoru Marcu 20 xr. Teodoru Teodoru 10 xr. Teodoru Costanu 10 xr. Teodoru Davidu 10 xr. Teodoru Ioanu 10 xr. Teodoru Vantia 10 xr. Sorlo Den'a 10 xr. Laslo Daniilu 10 xr. Laslo Simeonu 10 xr. Teodoru Muresianu 5 xr. Michi Cosmo 10 xr. Flerutia Iosifu 5 xr. Rusonu Marcu 4 xr. Ursu Antico 10 xr. Goicu Ioanu 5 xr. Sum'a . . . 17 fl. 29

(Va urmă.)

Sabiiu 5/17 Novembre 1869.

Comitetulu.

Doi tineri că practicanti

bine educati cu cunoștința minimum a duoru limbale patriei, și o calfa (comis) de specialitate se potu primă în negociulu meu cu marfuri de Galanterie, porcellanu, sticlărie, și Nürnberg din Brasiovu. Doritorii se potu adresă particulariu câtra subscrișulu.

Ioanu Persoiu, neguțietoriu.

(20—1)